

НЕПОРЕСКИ НАМЕТИ ГУШЕ ПРИВРЕДУ

Плаћамо скупу државу

Пошто смо ми земља која је отварајући 300.000 радних места у државном сектору истовремено изгубила 245.000 продуктивно запослених у привреди, јасно је због чега се привреди свакодневно товаре нове обавезе, каже Драгољуб Рајић, представник Уније послодаваца Србије

ише Јаворка Станојевић

Пошто је на тек завршеним изборима убедљиво тријумфовала странка која је народу Србије обећала нова радна места треба претпоставити да будућа власт има план како да покрене привреду, јер у јавном сектору у коме плате прима између 700 и 800 хиљада људи нема много простора за запошљавање. Како је у условима драстичног пада потрошње и несметаног цветања сиве економије бесмислено очекивати да би посујала привредна активност замајац могла да добије из повећаних прихода, јасно је да би најефикаснија помоћ могла стићи озбиљним смањењем расхода.

Сурова реалност показује да на другој страни стоји празна државна каса која није могла да издржи смањење пореза на зараде и чије пуњење је захтевало подизање ПДВ-а на 20 процента. Да би се нешто могло скинути са леђа привредника указују подаци Националне алијансе за локални економски развој (НАЛЕД) која је, заједно са УСАИД-ом, америчком агенцијом, израчунала да привреда Србије плаћа 384 непореска намета од којих су чак две трећине, односно 247, парафискални, то јест они за које се од државе не добија повратна услуга, или њена вредност не одговара плаћеном износу.

Највећи број непореских давања привреде и грађана, чак 277 (72 одсто), убира држава. Републички и нижи нивои власти деле приходе од 49 (12,8 одсто), Војводина наплаћује 40 (10,5 одсто), док у каси градова и општина заврши новац од 18 (4,7 одсто) свих парафискалних намета.

■ Предвидљивост пореза

Главна препрека кресању непореских давања које би могло растерити привреду лежи у чињеници да би, према плану буџета за 2014. годину, овим парама требало да се попуни рупа у државној каси вредна 122,3 милијарде динара, што чини 13,2 одсто укупних прихода. Камен претње банкротом поништио је ефекте укидања 138 такси и накнада у 2012. години.

Резултати истраживања које је НАЛЕД спровео међу средњим и великим компанијама у свом чланству, наима, показују да сви и даље издвајају исто или више новца за давања која не подразумевају противуслугу. Осим што су укинуте таксе надоместили вишим тарифама оних које се морају плаћати разни нивои власти су, за две године, на леђа привредника свалили девет нових обавеза уведенних у оквиру закона о пореском поступку и администрацији, пловидби и лукама, робним резервама и тржишту капитала.

Стручни саветник Пројекта за боље услове пословања УСАИД-а Милан Стефановић каже да, иако би се могло рећи да девет нових непореских намета за две године није много, њихово увођење ипак говори о томе да суштинска реформа јавне управе и буџетског система још није спроведена.

- Премда је доста урађено на тим пољима, права реформа система тек предстоји. Упоредо са "кровном" реформом јавне управе и буџетског система, која укључује државне органе и локалне власти, јавне агенције, јавна предузећа и друга јавна тела, потребно је наставити са укидањем парафискалних намета и доследно применити правило да се за једну јавну услугу може наплаћивати само једна такса. Потребно је, такође, реформисати накнаде за коришћење јавних добара. Важно је да нови Закон о финансирању локалне самоуправе реформише локалну комуналну таксу за истицање фирме, јер реформа из 2012. није дала жељене ефекте. Потребно је још радити на измени Закона о трговини као и бројних секторских и техничких закона, прописа и стандарда. Нужно је обезбедити и ефикасно вршење надзорних овлашћења Министарства финансија и локалних органа како би се, кроз јачу контролу и анализу ефеката, спречило увођење нових намета, каже Стефановић.

Истраживање код 1.000 привредника, које су спровели НАЛЕД и УСАИД БЕП, показује да админи-

стративне и таксе за регистрацију моторних возила представљају највећи терет за приватни сектор. Утврђено је, такође, да већина привредника сматра да локалне комуналне таксе, таксе за извоз, накнаде за коришћење минералних сировина, таксе за лиценце и дозволе прописане од стране разних министарстава, уз накнаде СОКОЈ-у, судске и административне таксе спадају у непореске намете који представљају највећи терет пословању.

Интересантно је да је висина намета на последњем месту међу меркама које привредници имају на парафискалне обавезе. Највише им, наима, смета то што од државе за узврат не добијају ништа, док се на другом месту налази непредвидљивост, односно увођење нових такси. Говорећи о томе колико добро пословно планирање зависи од предвидљивост пореских и непореских обавеза Милан Стефановић наводи пример прошлогодишњег наглог укидања инвестиционог пореског кредита код пореза на добит.

- У Фискалној стратегији за 2014. годину предвиђено је да би у 2015. требало да ступе на снагу измене За-

кона о порезу на добит правних лица којима ће се, кроз укидање инвестиционог пореског кредита, смањити скуп пореских обавеза. Међутим, само 22 дана након објављивања ове Стратегије, Скупштини је предложено укидање овог пореског кредита, и то без претходне најаве и спроведене јавне расправе. Након тога, најављена олакшица којом је пореском обвезнику који изврши улагања у некретнине, постро-

јења, опрему, или основна средства, као и по основу улагања у развој, признавано право на умањење пореске обавезе у процентуалном износу од извршеног улагања, је укинуто. Законске измене ступиле су на снагу наредног дана од дана објављивања. Ово је само један од примера који говори да наша држава још није препознала да добро пословно и инвестиционо планирање није могуће без предвидљивост пореских и непореских обавеза, каже Стефановић.

Пошто не могу планирати при-

Page: 6

Reach: 0

Country: SERBIA

Size: 847 cm2

2 / 2

вредници најчешће и не броје намете које им држава разрезају. Већина и не зна шта све плаћа и због чега је, рецимо, за услугу утврђивања испуњености санитарних услова за хигијену хране, уз три републичке административне таксе, потребно платити још и судску таксу за оверу и таксу за трошкове поступка што једну једину услугу оптерећује са пет различитих намета.

■ Скривени трошкови

Власник конфекције „Колибри” Миодраг Илић, који ове године обележава три деценије рада у приватном сектору, каже да нема времена да улази у детаље рачуна којим његов књиговођа подмирује апетите разних нивоа власти, јер му пословање никада није било теже. Смета му, међутим што држава оне који послују по закону стално проверава, а жмури пред нелегалном конкуренцијом сиве зоне која у државну касу не уплаћује ни један једини динар.

– Ја сам морао скупо да платим елаборат о противпожарној заштити и сада сваке три године морам да дам новца да би радници учили како се користе апарати за гашење пожара. То вам је као када бисте дете које је завршило први разред сваке три године враћали да учи слова, али ако то не урадим следује ми дебела казна. На другој страни на бувљаку имате 600 тезги чији власници не плаћају чак ни ПДВ, а о таксама и елаборатима да не говоримо, каже Илић.

Осим што говоре да давања која од посустале привреде очекују да пуни много рупа директно изазивају сељење привреде у сиву економију, речи овог конфекционара показују и да ће овакво пеглање др-

жавног дефицита многе натерати да одустану од бављења бизнисом. Да би се стигло до циља на коме би привредници тачно знали коме шта плаћају и зашто мора се направити много корака представник Уније послодаваца Драгољуб Рајић сматра да се најпре мора прекинути пракса да реални сектор привреде, кроз парафискалне намете, плаћа цех неконтролисаних потрошње у државној управи, локалној самоуправи и јавним предузећима.

– Иако бројка којом располаже НАЛЕД од 274 парафискална намета показује у којој мери је привреда оптерећена давањима за која не добија ништа за узврат, морам нагласити да Унија проценује да их има најмање 500, јер знамо да постоји много скривених трошкова којима се директно завлачи рука у џеп оних који покушавају да се баве бизнисом. Најбољи пример је одредба новог Закона о заштити од елементарних непогода која све фирме, укључујући и оне са једним запосленим, обавезује да израде елаборат који прописује детаље заштите за који треба издвојити између 150 и 200 хиљада динара. То што канцеларији на последњем спрату вишеспратнице у којој ради двоје програмера не треба пројекат заштите од поплава мање је важно од чињенице да 780.000 запослених у јавном сектору треба да прими плате. Пошто смо ми земља која је отварајући 300 хиљада радних места у државном сектору истовремено изгубила 245.000 продуктивно запослених у привреди, јасно је због чега се привреди свакодневно товаре нове обавезе. Због

тога привредник у Аустрији држави просечно плаћа 21 рачун, док власници фирми у Србији, зависно од гране којом се баве, плаћају између 40 и 80 пореских и непореских обавеза, каже Рајић наглашавајући да ће без ваљане реформе јавног, пензионог и пореског сектора привреда тешко дочекати препород који ће обезбедити нова радна места.

– О томе колико смо одмакли на реформисању привредног амбијента знаћемо не само по броју страних инвеститора које будемо успели да привучемо, него и на основу тога да ли ћемо, за шест месеци, бити приморани да продамо „Телеком” и друге вредне компаније које су нам преостале. Буде ли се то догодило биће јасно да привреда више не може да издржи нове намете нужне за подмиривање апетита гломазног државног апарата, сматра Драгољуб Рајић.

Било да је реч о томе да број парафискалних намета и њихово одокуптивно одређивање одвраћају стране инвеститоре, а домаће терају у сиву зону, или о чињеници да бирократске процедуре из привреде исисавају средства за ширење обима пословања, јасно је да се све веће непореске дажбине директно претварају у мањак броја преко потребних радних места. Смањењем броја оних који продуктивно раде, пак, умањујемо приходе државе која тражи начин да попуни све веће буџетске рупе. Ма колико био тежак излазак из овог зачараног круга мора се наћи одмах, јер привреда која је већ дуго на коленима не може да чека.

ЗА ДВЕ ГОДИНЕ ДЕВЕТ НОВИХ НАМЕТА: МИЛАН СТЕФАНОВИЋ

ДРЖАВА ЖМУРИ ПРЕД РАДОМ У СИВОЈ ЗОНИ: МИОДРАГ ИЛИЋ

ПОГОН КОНФЕКЦИЈЕ „КОЛИБРИ”

ПРИВРЕДА НЕ МОЖЕ ДА ИЗДРЖИ НОВЕ НАМЕТЕ: ДРАГОЉУБ РАЈИЋ

